

14 жовтня – День Українського козацтва

У нас правічна суть – КОЗАЦЬКА

Анатолій ШЕВЧЕНКО,
голова Українського Реєстрового Козацтва, ректор Державного університету інформатики і штучного інтелекту, член-кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, доктор технічних наук, доктор богослов'я, професор

Цьогорічне свято під знаменами Всеукраїнської громадської організації «Українське Реєстрове Козацтво» відзначають більш як сто тисяч реєстрових козаків. У їх шеренгах – наукова і творча еліта, представники влади, військові, бізнесмени, студентська та шкільна молодь. Наш козацький реєстр поповнюється мало не щодня. І в цьому вбачається закономірність, адже для тисяч і тисяч людей українське козацтво не просто сторінка історії, соціальний феномен, а символ України, її одвічної боротьби за волю та незалежність, символ мужності, лицарства, шляхетності, взірець людської та національної гідності.

Серед основних статутних завдань нашої громадської організації, створеної в липні 2002 року, – взаємодія з органами влади з формування державної політики у сфері духовного, економічного, соціального та військового будівництва на історичних, патріотичних, господарських і культурних традиціях українського козацтва; активне сприяння органам правопорядку, профілактиці правопорушень, захисті конституційних прав та законних інтересів українського народу; підготовка молоді до військової служби у Збройних Силах та розвиток військово-прикладних і технічних видів спорту й туризму; розробка та реалізація проектів і програм, спрямованих на поглиблення науково-пошукової та громадсько-краєзнавчої роботи з виявлення нових об'єктів з історії українського козацтва, створення реєстру об'єктів історико-архітектурної спадщини, впорядкування та відбудова пам'яток козацької доби. Та чи не найважливішим завданням Українського Реєстрового Козацтва є відродження духовності й патріотизму, виховання молоді на засадах козацької педагогіки. Вміння любити Україну, бути громадянином з активною життєвою позицією, тверді морально-етичні принципи потрібно прищеплювати дітям з дитячого садочка, шкільної парти. З ініціативи реєстрових козаків, а їх осередки діють в усіх без винятку регіонах країни, у загальноосвітніх школах Києва, Донецька, Шахтарська, Макіївки, Івано-Франківська, Львова, Полтави, Харкова, Кіровограда, Армянська, Севастополя, Хорола і багатьох інших населених пунктів створено шкільні козацькі республіки.

Упродовж кількох років діють молодіжні козацькі осередки та козацькі класи у Горлівській ЗОШ № 41. Директор школи Ніна Бабаєва, яка й сама є членом козацької організації реєстровиків, робить усе можливе, щоб у навчальному закладі систематично проводили різноманітні заходи патріотичного напрямку: свята з нагоди Дня Українського козацтва, заснування Запорозької Січі, історичні вікторини. Разом зі своїми наставниками, отаманом Бахмутсько-Торського полку УРК Віктором Сіробабою та начальником штабу цього полку Миколою Гузевим козачата школи організують походи місцями козацької слави, беруть участь у етнографічних експедиціях. Зібрані пісні, легенди, старовинні рушники і сорочки поповнюють шкільний

козацький музей, що давно став осередком патріотичного виховання молоді міста.

Великий досвід упровадження у життя принципів козацької педагогіки нагромаджено у Вознесенському міському товаристві УРК «Буго-Гардівська дивізія», що на Миколаївщині. Спільними зусиллями працівників Вознесенського міського відділу освіти, міліції та військкомату, представників органів влади, зокрема, сільських та селищних голів, реєстрових козаків у регіоні створено козацький табір, де молодь не лише відпочиває під час канікул, а й проходить ідейний, виховний, спортивний вишкіл. Щоденні тренінги, заняття спортом, туристичні походи місцями козацької слави, подорожі на човнах Південним Бугом, де й нині

Добірка Віче
журналу

Українське Реєстрове Козацтво (УРК) – чітко структурована громадська організація. Генеральному штабу УРК, який за статутом розміщується і працює у Києві, підпорядковуються товариства, що діють у столиці, Автономній Республіці Крим і в усіх обласних центрах. Цим козацьким осередкам, у свою чергу, підпорядковуються міські та районні, селищні та сільські організації ВГО УРК. Чітка організаційна структура, наявність реєстрів, до яких заноситься прізвище кожного члена УРК, забезпечують ефективну діяльність козацьких підрозділів.

Вищим керівним органом УРК є Велика Рада, яка проводиться раз на рік – 19 січня, у день Хрещення Господнього, і визначає принципи, стратегію та головні завдання діяльності УРК, обирає раз на п'ять років голову УРК, генерального суддю та суд козацької честі, генерального інспектора та генеральну контрольно-ревізійну інспекцію, генерального скарбничого, затверджує склад Ради Генеральної старшини. Для якісного управління козацькими товариствами УРК на регіональному рівні утворено адміністрації Гетьмана УРК в регіонах (Львів, Сімферополь, Одеса, Харків, Донецьк, Київ). Важливими дорадчими органами є Рада старійшин УРК та Рада берегинь УРК.

збереглися автентичні козацькі пороги, дають змогу хлопцям та дівчатам пишатися рідним краєм, цінувати дружбу, колектив.

Прикладів ефективно роботи реєстрових козаків з молоддю безліч. І не лише в загальноосвітніх школах, а й багатьох вищих навчальних закладах, де діють молодіжні осередки УРК.

Значну патріотичну, просвітницько-виховну роботу впродовж років проводять реєстровці Донеччини, Черкащини, Львівщини,

Конашевича-Сагайдачного, який тут народився та виріс, звідси пішов на Січ. Нині в музеї з ініціативи місцевого товариства УРК щорічно проводяться науково-практичні конференції з козацької тематики, у яких беруть участь науковці, історики, освітяни з Києва, Одеси, Донецька. Сам музей включено до туристичних маршрутів Галичини.

Не можна не згадати і про проект, ініційований отаманом Вінницького обласного товариства УРК, журналістом, поетом, скульптором Миколою Крижанівським, який створив галерею робіт на тему української історії та козацтва. В рамках проекту встановлено пам'ятники Тарасові Шевченку у Могилеві-Подільському, погруддя козацького полковника Данила Нечая у давній козацькій столиці Брацлаві. Серед кращих робіт козака-скульптора – пам'ятник сподвижникові Мазепи останньому коменданту Батурина Дмитрові Чечелю, який встановлено в райцентрі Чечельнику,

композиція «Отаманам Ямпільської республіки», що в селі Довжку на Вінниччині.

Велику організаторську та просвітницьку роботу проводять директор Історико-культурного заповідника «Буша», полковник Українського Реєстрового Козацтва Олександр Пірняк та його дружина Надія Борисівна. Мешканці Буші, а колись це було козацьке місто-фортеця, яке загинуло, але не здалося у роки національно-визвольних змагань під проводом Богдана Хмельницького, створили історико-краєзнавчий та етнографічний музей, музей трипільської культури.

Так само натхненно й самовіддано у справі збереження та відновлення історичної пам'яті нашого народу працює ще один полковник реєстрового козацтва, заступник директора з наукової роботи Музею «Поле Полтавської битви» Людмила Шендрик, з-під пера якої вийшло не одне наукове дослідження про козацтво.

Серед подвижників, на відданості справі яких тримається сучасне українське козацтво, отаман Київської обласної організації УРК Олександр Карпенко, отаман Кримського товариства УРК Микола Демченко, голова адміністрації УРК у Північно-Західному регіоні України Валерій Цимбалюк. Серед меценатів, які жертвують чималі кошти на відновлення історичних пам'яток, допомогу релігійним громадам, загальноосвітнім школам, будинкам-сиротинцям,

заступник отамана Прикарпатського округу УРК Роман Калин, депутат Львівської обласної ради, реєстровець Володимир Кожан, а також реєстрові козаки Сергій Кіра та Василь Павлечко зі Львова, Василь Гринів і Петро Кирилов з Івано-Франківська, Юрій Засядьвовк із Кривого Рогу, Анатолій Власенко з Донецька, Сергій Івашенко з Волноваського району на Донеччині, Євген Капленко з Херсона, Федір Харута із Закарпаття, В'ячеслав Тарасов з Києва, Микола Мазепа з Харкова, Василь Якименко з Маріуполя.

Окремо хочу сказати про міжнародну діяльність УРК. Демонструючи толерантність та повагу до різних народів, культур, релігійних конфесій і одночасно популяризуючи українську культуру, мистецтво, літературу і, звичайно, козацьку, лицарську ідею, делегації реєстрових козаків побували з офіційними візитами в багатьох країнах світу – Італії, Австрії, Угорщині, Німеччині, США, Фінляндії, Польщі, Туреччині, Ізраїлі.

Надзвичайно важливим видається те, що міжнародна діяльність Українського Реєстрового Козацтва дала імпульс створенню осередків, підрозділів УРК у багатьох країнах світу, зокрема в Естонії, Латвії, Фінляндії, США, Японії, Угорщині. Членами реєстрових осередків стають не лише представники діаспори, а здебільшого представники інших народів, які в козацтві вбачають лицарство та шляхетність і через роботу в реєстровому товаристві мають намір долучитися до скарбів козацького духу, вивчити історію України, наші традиції, українську мову, як одну з наймелодійніших, найспівучіших у світі.

Тож сьогодні можна сміливо говорити про те, що козацька ідея відіграє важливу роль у державотворчих, націєтворчих процесах, консолідує суспільство та сприяє його інтеграції до світової спільноти. Роль сучасного козацтва, без сумніву, зростатиме, адже козацька ідея вже заволоділа свідомістю тисяч і тисяч людей.

Старшина УРК у Відні біля пам'ятника українським козакам, які рятували Європу від османської навали

Посвята у реєстрові козаки новобранців Київщини

Харківщини, Полтавщини та інших регіонів. Узяти до прикладу Івано-Франківське товариство реєстровиків, яке очолює відомий на Прикарпатті громадський діяч Василь Гринів. З ініціативи та за фінансової підтримки козаків відремонтовано й добудовано церкву Покрови Пресвятої Богородиці в Івано-Франківську, монастир у Бучачі, храми в селах Юрківці Тисьменицького району, Жукові Тлумацького району, Тишківцях Городенківського району.

Важливим внеском у справу відродження національної пам'яті було встановлення реєстровиками в селі Руда Жидачівського району на Львівщині і пам'ятника видатному українському гетьманові Івану Виговському, в селі Чортівці на Івано-Франківщині – пам'ятника археологу зі світовим ім'ям Іванові Борковському, погруддя Соломії Крушельницької – у Мілані, де наша землячка чарувала слухачів своїм співом.

Українські реєстрові козаки, слід зазначити, долучилися до справи відродження гетьманської столиці в Чигирині, за що отамана Черкаського обласного товариства УРК Бориса Марченка відзначено державною нагородою – орденом «За заслуги» III ступеня.

Активну участь узяти реєстрові козаки й у реставрації замку в Олесюку на Львівщині, у справі відтворення з дорогоцінних металів корони короля Данила Галицького, що вже експонувалася у музеях багатьох регіонів країни.

Важливою є робота з музеєфікації нашої історії. Реєстровець Богдан Сидор із села Кульчиці Самбірського району на Львівщині створив і розбудовує музей гетьмана Петра

